

Het Stadsbelang

KATHOLIEK KIESBLAD

KIESDAG!

Met rassche schreden naderen wij den dag van 9 October, dag der verkiezingen. Deze dag zal beslissen hoe de gemeenteraad gedurende een periode van zes jaar al samengesteld zijn. Dat is een lange periode.

Uw stem die gij, Zondag aanstaande, uitrengt zal bijdragen tot die beslissing. Gij hebt uw aandeel in die beslissing. Gij hebt dus ook uw aandeel in hetgeen er door den verkozen gemeenteraad gedaan wordt. In andere woorden gij zijt medeverantwoordelijk voor hetgeen er gedaan is of verwaarloosd wordt. Gij zijt dus IN GEWETEN VERPLICHT OED TE STEMMEN.

INDIEN, bij voorbeeld, een meerderheid in den gemeenteraad besliste de schoolplaatzen af te schaffen, de aanneming der hollen weggerde te vernieuwen, de toelating gaf tot zedeloze vertooningen, tot communistische manifesties, zoudt gij voor een deel verantwoordelijk zijn, zoo gij die meerderheid met uw stem op het stadhuis afd geholpen.

Dat zijn groote voorbeelden van medeverantwoordelijkheid. WAT IN HET GROEGELDT. IS OOK WAAR VOOR BELANGEN VAN MINDER GEWICHT.

Gedenkt dit als gij ter stembus gaat. Stuurt de zekerste vertegenwoordigers of katholieke gedachten naar het Stadhuis. Dat is noodzakelijk TER WILLE VAN DE BELANGEN VAN TONGEREN — IAD EN VAN DE BUITENWIJKEN. De beste, bekwaamste vertegenwoordigers zult gij vinden in de

Katholieke Lijst

N^o

1

an de Katholieke Kiezers en Kiezeressen van Tongeren

EEN ANTWOORD.

« Voor de eerste maal », zegt een opmerker, « stelt zich een katholieke, Vlaamse Volklijst voor ».

1) Nochtans gelieve eens na te gaan dat de KATHOLIEKE partij reeds ongeveer vijftig jaar aan het bestuur bleef te Tongeren.

2) En de eerste triomf der katholieke partij werd door Mathieu Collée, in een nacht VLAAMSCH gedicht gehuldigd, te plaats vond in den « Spiegel der Nederlandsche Letteren » van Alberdingk Thym in 1877. Men kende en achtte toen reeds de Vlaamsch te Tongeren.

En nu? Maar onderzoek eens wel de lijst van de verschillende kandidaten, die de Vlaamsch langer en grondiger bestuurd en die van lijst Nr. 4. Onbekend onbarmhartig zegt het spreekwoord. Omgeend, hoe zou het mogelijk zijn dat de lijst Nr. 1, waarop de namen van zoovele Vlaamschken voorkomen, het Vlaamsch ongenegen zou zijn?

Maar als ge met Mr. X. of Mr. Y. spreekt, antwoordt hij in 't Tongersch!

Natuurlijk, als ge hem in 't Tongersch aanspreekt, gelijk een Waal, de ge in 't Waalsch aanspreekt, in die gewesttaal en niet in 't Fransch antwoordt.

Maar dat bewijst dan ook dat die Meneer een geboren Tongenaar is, want anders zou hij het vreesselijk moeilijk hebben in het sappige Tongersch te antwoorden. En dan, dit toont dat de Meneer geen trotscheheid heeft. Want 't is nu eenmaal zoo: Als ge zonder REDEN letterkundig Vlaamsch spreekt, dan zegt men allicht van u: « Die maakt van zijn jan ».

Is dit nu 't zal geleidelijk veranderen. Maar « het Tongersch mag niet verdwijnen », zou Guido Gezelle zeggen, hij d'ie zooveel Westvlaamsche spreekwijzen opteekend en gebruikte. « Het Tongersch moet bewaard blijven », zal de bijzondere inrichting voor dialectstudie van de Leuvense hogeschool er bijvoegen.

Zegt dus geen kwaad van degenen, die in een gesprek eenige Tongersche uitdrukkingen plaatsen, maar als ge zelf geen geboren Tongenaar zijt, beproef er eenige van op te pikken!

Maar « het bestuurd der stad is niet Vlaamsch genoeg », zegt men. Onwaar! Doch veronderstel eens, 't is een veronderstelling, die nog niet gaat verwezenlijkt worden; maar toch: veronderstel eens dat M. Dupain of M. Romsée, burgemeester werd te Tongeren!

Dan zouden er, het heel jaar door, op de muren der stad plakbrieven hangen met een Franschen naam ondertekend, en dan zou de vreemdheid zeker zeggen: Ze hebben te Tongeren een Fransklion voor burgemeester. Dat ware eerst aardig!

Tenzij ze hun namen gingen vertalen: M. Dupain is Van 't brood of M. Romsée de Fauconval is... Maar deze laatste zou wel aan geen vertaling denken, want in zijn huis spreekt men Fransch.

We hebben daar niets tegen, maar waarom verwijt hij dat aan anderen? Te Tongeren, oordeelt men dat men, ter wille van de handelsbetrekkingen, ook Fransch moet kennen.

Reeds van in 1578, dat is nu meer dan drie honderd vijftig jaar geleden, werd te Tongeren door het stadsbestuur geregeld een speciale onderwijzer aangesteld om de jeugd de goede Fransche uitspraak aan te leeren. En toch is Tongeren Vlaamsch gebleven, en heeft veel Waal, die hierheen kwamen tot Vlamingen gemaakt, zoals de voorvaders van MM. Dupain en Romsée, en zooveel anderen.

Het bestuur der stad werd vervlaamscht en zal vervlaamscht blijven. Indien er grieven zijn, zullen althans kandidaten der lijst Nr. 1 gezamenlijk aandringen om ze te doen oplossen. Daar mag men staat op maken.

Onze lijst mag zich dus OOK VLAAMSCH noemen.

3) En de algemeene katholieke partij van ons land heeft toch wel al de DEMOCRATISCHE hervormingen bewerkstelligd tot stand kwamen. Niet alleen de belofte der hervormingen werd gedaan, maar deze werden zonder schok of stoet tot stand gebracht, zoals het bouwen der werkmanswoningen, de ouderdomspensioenen, de ziektekassen, de uitbreiding van de scholen, van de inrichtingen voor landbouw- en beroepsopleiding enz. enz.

DE KANDIDATEN VAN LIJST Nr. 1 VERTEGENWOORDIGEN DE TONGERSCHE AFDELING VAN DE GROOTE KATHOLIEKE, DEMOCRATISCHE PARTIJ VAN HET LAND. En de Tongersche katholieken stonden nummer tien achter om nieuwe inrichtingen voor werklieden landbouwers of burgers tot stand te brengen. Ze beloofden niet alleen, maar brachten de noodige geldsommen bijeen om die inrichtingen leefbaar te maken. En die inrichtingen groeiden en bloeiden. Ze kunnen en zullen zich nog uitbreiden.

Onze lijst is dus wel de ware katholieke, Vlaamsche, democratische lijst.

Kiezers vergeet dit niet en stemt

boven Lijst n° 1

Tegenspraak.

De socialisten verklaren in hun propagandabladdat de verdeeldheid der katholieken en democraten slechts in schijn bestaat en dat men na de kiezing weer voor een enkele partij zal staan. Zooveel te beter, de katholieke kiezers wenschen dat.

Daarentegen komt het liberaal propagandabladdat « Het Vrije Limburg » in zijn Nr. 40 van 2 October 1932 in twee artikelen beweren dat de afscheiding van een fractie der katholieke partij onze overwinning onmogelijk maakt. Het heet ons ruziemakers!

Waarom niet uitgelegd, hoe er ruzie kwam tusschen de liberalen en de socialisten nadat ze de mandaten van burgemeester en schepenen onder elkander verdeeld hadden?

In ons kiesmanifest hebben wij medegedeeld dat ons programma was en blijft: Eendracht en Vrede! De katholieke kiezers zullen deze keuze goedkeuren en Zondag aanstaande met hun stem bekrachtigen.

Lees eens aandachtig dit blad en gij zult toegeven dat de Katholieken het recht hebben op te komen onder de leuze « Eendracht en Vrede! » STEMT VOOR LIJST 1 en gij zult na de verkiezingen ondervinden dat gij bijgedragen hebt om die leuze te bevorderen. Dat zal een genoegen, een troost voor U zijn. Wij weten het: Tongeren wenscht vrede, zooals ALLE HANDELSSTEDEN VREDE WENSCHEN.

De O.L.V. Kroningsfeesten.

Wij hadden tijdens het loopend jaar de prachtige O.L.V. Kroningsfeesten en wij moeten dank zeggen aan degenen die het welgelukken dier feesten verzekerden. Ze zorgden niet alleen voor de voorbereiding der welbeminde Hemelmoeder, maar ze bewerkten ook den ongehoorden toevloed der vreemdelingen in onze stad. Hoe voordelig voor haar!

De katholieken, in alle straten, bejverden zich om het meest voor de versiering; de grootsche ontplooiing van den stoet trof met verwondering. Ook de kalme Nederlanders die men ons zoo dikwijls tot voorbeeld stelt konden niet nalaten die bewondering uit te drukken.

Ziedaar dus wat een eendrachtig samenwerking vermag! Daarom ook schrijven wij op ons schild de spreuk: « Eendracht en Vrede! »

Maar opdat men tot die eendrachtige samenwerking in de feesten zou komen, was er een leiding noodig. En wel een katholieke leiding, een leiding van personen gehecht aan voorvaderlijk geloof en zeden, overtuigd van de katholieke waarheden die wij belijden. Natuurlijk door de geestdrift der katholieke leiders werden andersdenkenden, vele andersdenkenden ook medegesleept en deden goed meken. Dat was dus werkelijk: Eendracht en Vrede ter eere van O.L.V.

Maar zouden die andersdenkenden ook medegedaan hebben, indien de katholieke leiders waren werkeloos gebleven en zich niet milddadig getoond hadden?

Nu reeds heeft men, hier en daar, met een onaangenaam gevoel gezien dat er eenige uitzonderingen waren.

Niet genoeg echter om de grootsche eendracht der bevolking te storen.

Bij de kiezing van Zondag hebt gij de gelegenheid om het gezag der katholieke leiders te vermeerderen.

Stemt onder

N^o

1

ZOO BEVORDERT GIJ DE EENDRACHT VOOR KATHOLIEKE FEESTEN EN ANDERE OMSTANDIGHEDEN!

Een beoordeeling

In Nr. 152 van 24 September gaf « Het Algemeen Belang », de samenstelling van de Lijst Nr. 1 en commenteerde deze samenstelling als volgt:

« De vier eerste uitroepende leden hebben gedurende de 6 jaren dat het liberaal-socialistisch cartel de bovenghand held, de gelijk oppositie gevoerd en onze lezers zullen zich wel herinneren, hoe onder de leiding van baron Meyers de katholieke minderheid steeds voort bij stek held, om de antikerikale moerdaardigheid in bedwang te houden.

Zelfs was de politiek der katholieken zoo fijn, dat op een mooen dag 't liberaal-socialistisch huwelijk tot echtse ding moest overgaan ».

Deze nota trof onmiddellijk de aandacht van het « Vrije Limburg ». In het nummer van 2 October tracht men deze rake opmerkingen te ontzenuwen, maar men levert er met cijfers het bewijs dat het Schepencollege den gemeenteraad nog niet eens per maand bijeenriep. Dat heet zich voortdurend met de stadszaken bezighouden, zooals de liberalen beweren gedaan te hebben.

Maar van het feit dat wij in het licht stelden: het behendig opblazen van het liberaal-socialistisch verbond, daarvan zegt « Het Vrije Limburg » geen woord.

Wij houden dus vol wat wij schreven, en hopen dat onze tegenstreever nu aandachtiger zal lezen.

Groothandel en Kleinhandel.

Socialisme & Communisme

Men neemt aan dat de kleinhandel onmisbaar is om de waren aan den man te brengen, want anders zou de verbruiker niet goed, niet spoedig genoeg behand worden.

Men stelle zich eens voor wel gehaspel, wel geirang het geven zou, indien men alles met « bons » in bureken, waar men zich verdringt, moest gaan afhalen. En in welken toestand zouden zich de vergankelijke levensmiddelen bevinden, eer zij aan den man kwamen.

Gedurende de oorlogsjaren heeft men het stelsel in werking gezien voor de soepbevoeding. Als de vrede kwam, was men het stelsel zoo moeda, dat alle inrichtingen voor soepbevoeding dadelijk leeg liepen. Zelfs daar, waar men, door de vrijgevigheid en de offervaardigheid van zekere personen, erin gelukt was werkelijk goede soep uit te bezorgen.

't Is nochtans zulk stelsel dat de communisten zich voorstellen voor iedereen verplicht te maken!

De socialistische beweging wil niet zoover te gaan, en zich te bepalen tot de ontgensing der productiemiddelen. Maar als deze laatste verwezenlijkt was zou er nog even groote ongelijkheid als vroeger bestaan, en men zou alweer verder en verder moeten ingrijpen, en eindelijk landt men aan bij het communistisch stelsel!

Vooralsnog begrijpt iedereen nog te goed de onmisbaarheid van den kleinhandel. Doch de groothandel doet al te groote fortuinen ontstaan beweren zekere socialistische utopisten. Ook dit verdient een antwoord.

Groothandel.

IN- EN UITVOER.

Voor een land als België is de IN- EN UITVOER EEN KWESTIE VAN LEVEN